

for, at Staten giver Tilskud til Huse paa Landet, til hvilke der er knyttet Erhverv, end til Boligbyggeri i Byerne.

Jeg kan kun med Glæde hilse dette Forslags Fremkomst, og jeg ønsker, at det maa blive vedtaget i uforandret Skikkelse. Som der allerede er gjort Rede for af den højtærede Landbrugsminister, vil der ifølge Lovforslaget i de to følgende Aar blive anvendt endogsaa meget store Beløb til Oprettelse af Husmandsbrug og til Boligtilskud. Jeg vil antage, at disse store Beløb dog vil forrente sig endogsaa særdeles godt, naar man tager Hensyn til, at der er Tale ikke alene om Tilskud til Boligbyggeriet, men samtidig om Tilskud til et almindeligt Erhverv, et Forhold, som der er ganske kort gjort Rede for i den økonomiske Side af Lovforslaget. Det er Tanken, at der skal i alt ydes 24 Mill. Kr. i disse to Aar. Af disse 24 Mill. Kr. skal der det første Aar benyttes 12 Mill. Kr. paa den Maade, at de 8 Mill. Kr. gives som Laan til mindre Landbrug, medens de 4 Mill. Kr. gaar til direkte Byggetilskud. Bestemmelsen om de  $\frac{6}{10}$  af Laaneværdien, som der her er Tale om, er jo i nogen Maade nødvendiggjort af de vanskelige Forhold, vi lever under. Husmandsloven af 1899 begyndte med smaa beskedne Beløb, og disse mægtige Beløb, som det her drejer sig om, er jo i nogen Grad et Udslag af de tilstedeværende ekstraordinære Forhold. Det er Tanken, at Staten her skal yde et direkte Tilskud, en Gave, om man vil, til de Mennesker, som vil have disse Ejendomme. Det er noget nyt, der er kommet ind ved dette Lovforslag om Tillæg til Loven af 22. Juni 1917, idet man tidligere har krævet, at de Tilskud, Staten ydede, skulde forrentes, ganske vist med en mindre Rente, men Forholdet var dog det, at Tilskuddet altid skulde forrentes. Her er noget nyt, og det er Udtryk for, at vi, som sagt, lever under meget ekstraordinære Forhold. Forrentningen skal andrage  $4\frac{1}{2}$  pCt. og efter 5 Aars Forløb  $5\frac{1}{2}$  pCt. At det ikke giver Staten Dækning, siger sig selv. Vi maa gaa ud fra, at Staten, for at skabe Ligevægt i Erhvervsforholdene herhjemme, maa bringe Ofre, for at der kan oprettes saa mange Hjem som muligt, og for at de, hvis Opdragelse og Udvikling gør dette naturligt, knyttes til Landbrugserhvervet. Kaarene, der bydes Landungdommen og Byungdommen, er i højeste Grad forskellige. Staten skal ikke ødsle med Pengene, men give dem saaledes ud, at man fastholder Landboudommen ved Landbruget.

Foruden at der gives et Tilskud af  $\frac{6}{10}$  af Husmandsbrugets Laaneværdi og 4 Mill. Kr. som Tilskud til Opførelse af Bygninger, skal der stilles Midler til Raadighed til Tillægslaan. Den største Mangel ved Husmandsloven af 1899 var, som vi husker, at de Laan, der kunde ydes efter den, var alt for smaa, saaledes at Brugene ikke kunde faa den Størelse, de burde og skulde have. Her staar vi overfor noget nær det samme efter Loven af 1917. Naar Statskassen nu stiller Midler til Raadighed, er det, for at de, som har faaet Laan tidligere, kan komme i Betragtning. Det Tillægslaan, der kan ydes, er tænkt at skulle være et Beløb, der svarer til Forskellen mellem 12 000 Kr. og det tidligere modtagne Laan.

I § 7 er der en Bestemmelse, der er værd at lægge Mærke til. Det kunde tænkes, at den Mand, som modtager Statstilskud til Opførelse af Bygninger, afhændede Ejendommen, der vilde komme til at staa ham i 15 000 Kr., nemlig hans egen Kapital,  $\frac{1}{10}$  af Laaneværdien, og Statens Tilskud, 13 500 Kr. Der var stor Betænkelighed i det andet Ting ved, at Jorden kunde udnyttes saaledes af den, der fik denne Fordel. Derfor bestemmes det, at Landbrugsministeren, saafremt Ejeren af et Husmandsbrug med Statstilskud overdrager Ejendommen til en anden end et Medlem af den nærmeste Familie, kan bestemme, at Tilskuddet eller en Del af det skal tilbagebetales.

Med disse Ord vil jeg anbefale Lovforslaget til hurtig Fremme. Jeg føler det som noget absolut nødvendigt, at vi imødekommer Kravet om Oprettelsen af Husmandsbrug. Husmandsloven af 1899 har til Dels siden 1914 været stillet i Skammekrogen, ikke fordi den er blevet ringere, men fordi vi har levet under ekstraordinære Forhold, som har bevirket, at de Beløb, der kunde stilles til Raadighed, viste sig paa Grund af de store Priser, hvortil Jord og Bygninger og Besætninger gik op, at være alt for smaa. Derfor er det naturligt, at vi stiller Midler til Raadighed af Statskassen til Afhjælpning af denne Mangel. Efter Loven af 1899 er der oprettet godt 9 000 selvstændige Husmandsbrug i Danmark, og der er ydet dertil i alt omtrent 73 Mill. Kr. Disse Penge er anvendt paa en ganske udmærket Maade. Jeg vil haabe, at det skal lykkes at føre Lovforslaget hurtigt igennem, saaledes at Loven kan komme til at virke allerede til Foraaret og gøre den Nytte, som kræves.